КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИЛИМ ЖОГОРКУ ИЛИМ, БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИННОВАЦИЯЛАР МИНИСТРЛИГИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ТЕОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

ДИН ТААНУУ ЖАНА ГУМАНИТАРДЫК ПРЕДМЕТТЕР КАФЕДРАСЫ

ОКУТУУ ПРОГРАММАСЫ
(Syllabus)

Адистиги (багыты)	теолог	Курстун коду	531600
Окутуу тили	кыргыз	Дисциплинасы	Ислам ишениминин негиздери
Академиялык жыл	2025-2026-жж	Кредиттин саны	4
Окутуучу	Калбердиев Абдилазиз	Семестри	3
E-Mail	akalberdiev@oshsu.kg	“ОшМУ Студент” тиркемеси боюнча жадыбал	https://myedu.oshsu.kg/
Консультациялар (убагы/ауд)	Жума күнү, 103-каана, моонотү: 13:00-16:00	Орду (имарат/ауд.)	Теология факультети 303-каана
Окутуунун түрү (күндүзгү/сырттан/ кечки/дистанттык)	күндүзгү	Курстун тиби: (милдеттүү, элективдүү)	Милдеттүү

Негизги билим берүү программасынын башчысы:

Ош, 2025

Окутуучу жөнүндө маалымат

1. **Дисциплинанын аталышы жана коду:** *"Ислам ишениминин негиздери/Акыйда"*
2. **Окутуучу жөнүндө маалымат:** Дин таануу жана гуманитардык предметтер кафедрасынын доценти, дин таануу адистиги боюнча философия доктору (PhD), доцент Калбердиев Абдилазиз Рахманбердиевич, эмгек стажы: жалпысы – 14 жыл, педагогикалык – 14 жыл, жумуш орду – теология факультетинин окуу корпусу, 103-кабинет.
3. **Байланышуу үчүн маалымат:** кафедрада болуу убактысы: *жадыбал боюнча.*
моб. телефону: (0707) 22 32 32; электрондук дарек: abdilazizkg@gmail.com; (708) 97 38 56;
Кредиттин саны жана курстун коду – *4 (жумасына 2 саат лекция, 2 саат семинардык сабак). ТК.*
4. **Датасы:** *2025-2026-окуу жылы, 3-семестр.*

5. Дисциплинанын максаты жана милдеттери

Дисциплинанын бирден бир эң негизги максаты, исламдын ишеним системасын, тагыраагы акыйдасын туура жана так үйрөнүп, сырттан келген туура эмес түшүнүктөрдүн кандайдыр бир максатты көздөгөндүгүн сезүү жана исламдын аруулукка үгүттөгөн насааттары коомду, тынчтыкка жана биримдикке ыктагандыгын билүү болуп эсептелет.

Дисциплина төмөндөгү **милдеттердин** иш жүзүнө ашышын талап кылат:

1. Диний булактарда көрсөтүлгөн өкүмдөрдү, далилдердин баалуулуктарын жана предметтин методологиясын үйрөнүү;
2. Исладын накта ишенимин ишенимдүү булактардын негизинде туура жеткирүү;
3. Орто Азияда жайылган итикадий мазхабдардын ишеним системасын үйрөнүп аларга кыскача аналитикалык баа берүү;
4. Ахли сүннөт мазхабинин маанилүүлүгүн жана учурда Кыргызстандагы акыбалын карап чыгуу.

Пререквизиттер	Пайгамбардын өмүр баяны	
Постреквизиттер	Калам, дин философиясы, мистиканын тарыхы, диндер тарыхы, ислам укугу	
Со-реквизиттер (зарылдыкка жараша)	Ислам агымдар тарыхы, хадис таануу	
Дисциплинаны окутуунун натыйжасы		
Курстун аягында студент ээ болот:		
НББП боюнча ОН (окутуунун натыйжасы)	Дисциплинанын ОНу	Компетенциялар
ОН-3 Теологиялык жана дисциплиналар аралык изилдөөлөрдү жүргүзөт жана ар кандай форматтагы илимий жыйындарга катышат.	**ДОН-2**: Ислам дини улуттар жана диндер аралык достукка терең көңүл бурганын жана диний түркөйлүк деген сөздүн дин менен эч бир байланышы жок экендигин билип, бул маселеге байланыштуу	**КК-1.** Теологиянын негизги бөлүктөрү жөнүндөгү билимдерди пайдалана алат жана алардын ортосундагы өз ара байланыштарын так, даана көрө алат, изилдөө темасы боюнча информацияларды топтоп,

	тиешелүү анализдерди жүргүзүү жөндөмдүүлүктө-рү жакшырат.	системалаштырат жана анализдейт, илимий-изилдөө иштеринде колдонулуучу негизги принциптерди жана ыкмаларды пайдаланууга даяр, теологиялык билимдердин биримдигин эске алуу менен жетишилген натыйжалар-ды илимий мейкиндикке кошо алат. (В) **КК-2.** Теологиялык мазмунга ээ болгон маселелерди чечүүнүн стандарттык ыкмаларын колдоно алат.(С)
ОН-5: Коллективде уюштуруучулук-башкаруучулук ишмердүүлүгүн жүргүү менен кесиптик маселелерди жөнгө салат, ар кандай деструктивдүү иштерди чечүүдө алган билимин колдонот.	**ДОН-2:** Ар кыл теологиялык маселелерди анализдөө аркылуу педагогикалык-агартуучулук ишмердүү-лүгүн жакшыртууда белгилүү бир жөндөмгө ээ болот.	**КК-12:** Теология жаатында-гы базалык билимдерди ак-тивдуу колдонот, фило-софиянын, тарыхтын, ис-кусство таануунун, фи-лологиянын фундамент-алдык бөлүктөрүнүн ата-йындаштырылган би-лимдерин теологиялык дисциплиналарды өз-дөштүрүүгө пайдаланат.

6. Дисциплинанын технологиялык картасы

Барлык сааттар	Ауд. сааттары	Лекция	Практ. (семин.)	СРС	1 модуль (25 б.)				2 модуль (25 б.)				Жыйынтык текшерүү (ИК) (50б.)
					Текуший контроль			1-аралык текшерүү	Текуший контроль			2-аралык текшерүү	
					Лекция	Семинар	СРС		Лекция	Семинар	СРС		
120	48	20	28	72	10	14	36	60	10	14	36	60	
Модулдун жыйынтыгы					К1=4+4+8+9=25б.				К1=4+4+8+9=25б.				И=50б.
жалпы балл					К=К1+К2+И=25+25+50=100б								

7. Дисциплинанын аудиториялык жана аудиториялык эмес сааттарынын планы (3-семестр, 5 кредит)

Модул-дар	Аудиториялык саттар		СРС
	Лекция	Семинар	
1-модуль	10	14	36
2-модуль	10	14	36
Жалпы	**20**	**28**	**72**

8. Сабактардын түрлөрү боюнча сааттарды бөлүштүрүүнүн тематикалык планы

№	Сабактардын темасы	Баары	Аудит. Сабак-р		Окутуучунун жетектөөсү менен өз алдынча иштөө
			Лекция	Семинар	
			Пара	Пара	Пара
1.	Акыйданын маани-маңызы жана негизги өзгөчөлүктөрү	5	1	1	
2.	Кырк парз, ыймандын парздары жана ыймандын парздарынын Курандагы жана хадистердеги далилдери	6	1	2	
3.	Ишеним маселелеринин чыгуу себептери	8	2	2	
4.	Ахлу сунна, ахлу бидат, ахлу куфр	4	1		
5.	Ахлу бидат деп эсептелген топтор	6		2	
6.	Ахлу сунна катары эсептелген ашарийлик менен матуридийликтин окшоштук жана айырмачылыктары	6		2	
7.	Масаил жана васаилдин өзгөчөлүктөрү	6	1	1	
8.	Ыйман маселеси	7	2	1	
9.	Куфр жана ширк маселелери	5	1	1	
10.	Диний экстремизм, фанатизм, фундаментализм, радикализм, терроризм	7	1	2	12
	Жалпы	**60**	**10 пара 20 саат**	**14 пара 24 саат**	**12**
	Баллы		**8**	**8**	**8**

Студенттин өз алдынча иштөөсүнүн жадыбалы

№ п/п	Сабактардын темалары	СӨАИ но тапшырма	Тапшырманын максаты жана мазмуну	Сунушта-луучу адабият-тар	Текше-рүүнүн формасы	Саа-ты	Балы
1	2	3	4	5	6	7	8
1	**Акыйданын маани-мацызы (лекция)**	Адабияттар менен иштөө	Туура диний түшүнүккө ээ болуу	*Негизги:* [1]. *Кошумча:* [2,3] *Электронд ук окуу куралы:* [5].	Оозеки	10	1
2	**Бакара. 2/177; Бакара.2/285; Ниса.4/136; Ясин. 36/78-79; Тавба. 9/53 аяттарын түшүндүрүү (семинар)**	Адабияттар менен иштөө	Далили менен ишенүү	*Негизги:* [1]. *Кошумча:* [2,3] *Электронд ук окуу куралы:* [5].	Оозеки	10	1
3	**Учурдагы такфиристтик түшүнүктөр (семинар)**	Адабияттар менен иштөө	Далили менен ишенүү	*Негизги:* [1]. *Кошумча:* [2,3] *Электронд ук окуу куралы:* [5].	Оозеки	10	1
4	**Хашр жана макшар маселелери (лекция)**	Адабияттар менен иштөө	Далили менен ишенүү	*Негизги:* [1]. *Кошумча:* [2,3,4] *Электронд ук окуу куралы:* [5].	Оозеки	10	1
5	**Тозок жана даражалары (семинар)**	Адабияттар менен иштөө	Туура диний түшүнүккө ээ болуу	*Негизги:* [1]. *Кошумча:* [2,3,4] *Электронд ук окуу куралы:* [5].	Оозеки	10	2
6	**Бейиш жана даражалары (семинар)**	Реферат даярдоо	Туура диний түшүнүккө ээ болуу	*Негизги:* [1]. *Кошумча:* [2] *Электронд ук окуу куралы:* [5].	Реферат түрүндө тапшыруу	10	2

9. Баалоонун критерийлери

10. Дисциплинанын окуу-методикалык жана маалыматтык камсыздалышында адабияттардын тизмеси

Негизги колдонмо булактар

Негизги адабияттар

1. Калбердиев Абдилазиз. Акыйда (Исламдын ишеним негиздери). – Бишкек, 2023.

Кошумча адабияттар:

2. A. Saim Kılavuz. Anahatlarıyla islam akaidi ve kelama giriş. – İstanbul, 2007.
3. Şerafeddin Gölcük, Süleyman Toprak. Kelam. – Konya, 1998.
4. Таухид: акыйдалар жыйнагы. Даярдаган: Молдо Сабыр Досбоол уулу. – Бишкек, 2013.

Электрондук окуу куралы:

5. A. Saim Kılavuz. Anahatlarıyla islam akaidi ve kelama giriş. – İstanbul, 2007.

11. Студенттердин билимин баалоо системасы

11.1. ОшМУда окуу тапшырмаларынын бардык түрлөрү боюнча студенттердин окуу жетишкендиктери билимди баалоо үчүн баллдык-рейтингдик тамга системасы аркылуу бааланат, бул окутуучуга студенттердин билим деңгээлин аныктоодо ийкемдүү мамиле жасоого мүмкүндүк берет.

11.2. "ОшМУда окуу процессин уюштуруу" жөнүндө жобосунун модулдардын технологиялык картасына, баалоо картасына жана сабак учурунда балл топтоо торчосуна ылайык жүргүзүлөт.
https://www.oshsu.kg/storage/uploads/files/21725274455Okuu_proc._reg._ZhOBO_Dlya_sayta_UTVERZhDEN.pdf

Академиялык жетишүүнү баалоо шкаласы:

Баасы		**Упайдын сандык эквиваленти**	**Рейтинг (упайы)**
Салттуу система менен	Тамга системасы боюнча		
Эң мыкты	A+	4,0	95-100
	A	3,75	90-94
Эң жакшы	B+	3,50	85-89

	B	3,25	80-84
Жакшы	C+	3,0	75-79
	C	2,75	70-74
Канааттандырарлык	Д+	2, 50	65-69
	Д	2,0	61-64
Канааттандырарлык эмес	FX	1,0	31-60
	F	0	1-30
"Дисциплина өздөштүрүлгөн жок" (GPA эсептөөлөргө киргизилген эмес)	I (Incomplete)	-	0

12. Балл коюу саясаты

12.1. Окутуунун кредиттик технологиясынын шарттарында окуу процессин уюштуруунун бир элементи болуп студенттердин окуу жетишкендиктерин баалоонун баллдыкрейтингдик системасын пайдалануу эсептелет. Баа коюу саясаты объективдүүлүк, ачыктык, ийкемдүүлүк жана жогорку дифференциация принциптерине негизделет.

12.2. Балл коюу саясаты "ОшМУда окуу процессин уюштуруу" жөнүндө жобосундагы студенттедин окуу жетишкендиктерин көзөмөлдөө жана эсепке алуу бөлүгүндө белгиленген принциптерге ылайык жүргүзүлөт.

13. Курстун саясаты

13.1. Окутуу программада студенттин тапшырмаларды аткаруусу, өз алдынча иштөөсү, сабакка катышуусу жана экзаменге даярдануусу үчүн талаптар так аныкталат. Бул студентке өз ишин уюштурууга, убактысын жана күч-аракетин өз алдынча бөлүштүрүүгө мүмкүндүк берет.

13.2. Ар бир окутуучу сабактардагы, окутуучу жана башка студенттер менен өз ара мамилелешүүдөгү студенттердин жүрүм-турум эрежелерин, аларга коюлуучу талаптардын системаларын "ОшМУда окуу процессин уюштуруу" жөнүндө жобосунун 7.10-пунктуна ылайык алдын ала көрсөтөт. Булардын аткарылышы студенттер үчүн милдеттүү жана окуу процессинин жогорку эффективдүүлүгүн камсыз кылат.

13.3. Сунушталган талаптардын тизмеси берилген, булардын кайсы пункттарын силлабуска киргизүүнү окутуучу өзү чечет. *Мисалы:* Студенттерге коюлуучу талаптар:

а) сабактарга сөзсүз катышуу;

б) практикалык (семинардык) сабактардагы активдүүлүгү;

в) сабактарга, үй тапшырмасын жана өз алдынча иштерди аткарууга даярдыгы;

г) студенттин өтүлгөн теманы өздөштүрүүсүн текшерүүдө интернет булактарынан алынган маалымат менен чектелбестен, жеке оюнун же көз карашын билдирүү жөндөмдүүлүгү ж.б.

Төмөнкүлөргө жол берилбейт:

а) сабактарга кечигүү жана сабактан кетип калуу;
б) сабак учурунда уюлдук телефонду орунсуз пайдалануу;
в) алдамчылык жана көчүрүп алуу (плагиат);
г) тапшырмаларды өз убагында аткарбоо ж.б.

13.4. Студенттерге коюлган жогорку талаптар аткарылбай калган учурда, "ОшМУда окуу процессин уюштуруу" жөнүндө жобосунун 6.5-7.9- жана 7.10-пунктуна ылайык каралат.

14. Модулдарды (учурдагы жана чектердеги текшерүүлөрдү) өткөрүү графиги. Жыйынтыктоочу текшерүү (сынак)

Сынак баасынын шкаласы:

Жыйынтыктоочу текшерүү сынак түрүндө өткөрүлөт. Жыйынтыктоочу текшерүү үчүн жетишүүнүн максималдуу көрсөткүчү 40%ды түзөт.

Дисциплина боюнча жетишүүнүн жыйынтыктоочу көрсөткүчү модулдар боюнча жетишүү көрсөткүчтөрү (50%) менен жыйынтыктоочу текшерүүнүн – сынактын көрсөткүчүнүн (50%) суммасы катары аныкталат. Жыйынтыктоочу көрсөткүчтүн максималдуу мааниси 100%ды түзөт.

Студенттердин өз алдынча иштерин (СӨИ) кабыл алуунун эрежелери.

Студенттердин иш планын кафедранын профессордук-окутуучулук курамы иштеп чыгат жана ал төмөндөгүлөрдү камтыйт:

- өз алдынча иштөөнү уюштуруунун максаттарын тактап жазуу;
- студенттердин өз алдынча иштерин пландаштыруу, уюштуруу, текшерүү жана баалоо боюнча жалпы Жоболор;
- кафедранын дисциплиналары боюнча өз алдынча иштердин тизмеги;
- иштердин айрым түрлөрүн жазуу жана тариздөө методикалык сунуштамалар;
- эсселердин, рефераттардын, докладдардын, курстук жана дипломдук иштердин темалары.

Студенттердин өз алдынча ишин пландаштыруучу кафедранын документтери болуп, студенттердин өз алдынча иштери боюнча кафедранын планы жана аларга консультация өткөрүү графиги эсептелет.

Өз алдынча иш боюнча окутуучу менен студенттин планы окуу жылынын биринчи жумасында түзүлөт жана анда өз алдынча ишти уюштурууга бөлүнүүчү аудиториялык жүктөм, ошондой эле өз алдынча иштердин формасы менен саны чагылдырылат.

Консультациялардын графиги семестрдин биринчи жумасында иштелип чыгат, анда кафедранын окутуучуларынын студенттерге консультация өтүү күнү жана убактысы көрсөтүлүп, кафедранын кулактандыруулар тактайына илинет. Студенттер өз алдынча аткарган иштер Билим берүү жана илим министринин 2003-ж. 9-декабрындагы №1049/1-буйругуна ылайык кафедрада сакталат.

Кафедралар (окутуучулар) студенттердин өз алдынча ишти аткаруусун, лекция менен СӨИ ортосундагы нормативдердин сакталышын көзөмөлдөөгө, лекция сабактары менен СӨИнин көлөмүн жана мазмунун ачык түшүндүрүп жазууга, студенттин ар бир тема боюнча билимин баалоо эрежелерин иштеп чыгууга тийиш.

Модулдарды (учурдагы жана чектердеги текшерүүлөрдү) өткөрүү графиги.

1-8-жумалардын жыйынтыгы боюнча биринчи модуль (чектердеги текшерүү, РК I) 8-жумада өткөрүлөт. Биринчи модулдагы жетишүүлөрдүн көрсөткүчү (%менен)

СӨИ аткаруу боюнча учурдагы жетишүүнүн (учурдагы текшерүү) көрсөткүчтөрүн, аудиторияда иштөөдөгү жана коллоквиум же текшерүү иши түрүндө өткөрүлгөн чектердеги текшерүүнүн (РКI) көрсөткүчтөрүн кам тыйт. 8-16-жумалардын жыйынтыгы боюнча экинчи чектердеги текшерүү (РК II) 16-жумада өткөрүлөт. РК II боюнча жетишүүнүн жыйынтыктоочу көрсөткүчтөрү РК I деги сыяктуу эле аныкталат. Ар бир модулдагы жетишүүнүн максималдуу көрсөткүчү 25 %га барабар.

Түзгөн: Дин таануу адистиги боюнча
философия доктору (PhD), доцент: **А.Р.Калбердиев**